

מסכת סופרים : סדנת רטוריקה וכתובה אקדמית

תיאור הקבוצה : במסגרת קבוצת הלימוד המתקיימת כחלק מפרויקט "חברותא", מתקיימת סדנת לימוד לרטוריקה וכתובה אקדמית. הרעיון להקמת קבוצה זו נבע מן החוסר הקיים כיום בנוף האקדמי במסגרות תמיכה לדוקטורנטים בכלל ובתחומי לימוד ותרגול הניסוח והכתיבה בפרט. כדוקטורנטים, הכתיבה המחקרית מהווה חלון הראווה בו אנו מתבקשים להציג את יכולותינו כחוקרים, ואיכותה עשויה להשפיע על המשך דרכנו המקצועית. על מנת שנוכל להציג את פרות עבודתנו המחקרית באופן הטוב ביותר יש צורך בלימוד ותרגול של אומנות הרטוריקה והכתיבה, דבר שכבר קיים באוניברסיטאות בעולם.

עיקר פעילות הקבוצה מתוכננת לקריאה ביקורתית של מאמרים נבחרים בעלי מתודולוגיה בולטת. בנוסף על כך, יעשה שימוש בטקסטים העוסקים ברטוריקה הקלאסית (אריסטו, אפלטון) וברטוריקה המודרנית (כגון קרלו גינצבורג, 2002 ; ברוריה מרגולים, 2015 ועוד). אני מקווה כי נוכל לסיים את שלב התאוריה הראשוני בשני המפגשים הראשונים, כאשר המפגש הראשון יתמקד ברטוריקה הקלאסית והשני במחקר המודרני. שאר המפגשים יתנהלו במתכונת זהה : לקראת כל פגישה יישלח למשתתפים מאמר בעל מבנה רטורי שונה אותו הם יתבקשו לנתח לאור החומר התאורטי שנקרא, וכן לבקר ולהסביר האם השתכנעו ממנו ומדוע. יחד נחשוף את שלד המאמר ואת דרך הבנייתו ונחפש אחר מהלכים בהם נקט הכותב על מנת לשכנע את הקוראים לקבל את דעתו. לאחר שנלמד את אופן הנחת הטיעונים ואופן הכתיבה של כותב המאמר הנבחר, ננסה ליישם את החומר הנלמד על ידי חיבור מאמרים קצרים, כל חוקר מתחמומו הוא, כאשר שאר חברי הקבוצה יהיו קבוצת ביקורת. על כן, חלקו השני של כל מפגש יוקדש להצגת שני מאמרים קצרים של שניים מן המשתתפים וקיום דיון תוך הצעת הערות בונות. פגישה אחת תוקדש לשאלה באיזה כתב עת לפרסם, חשיבות ה Impact Factor, מבנה המאמר, וכדו'. כמו כן מתוכננות גם שתי פגישות בהן נארח חוקר אשר ירצה בפנינו על מהלכים רטוריים מומלצים, חלוקת נושא המאמר לתתי נושאים וסידורם באופן לוגי וכדו'. זמן של פגישה אחת, שאולי יחולק בין שאר הפגישות בהתאם לצורך, אני מותירה לעיסוק בשאלות שיעלו עם הזמן ותוך כדי שלבי הכתיבה השונים של המשתתפים ולאור ניסיונם המתהווה.

מס' פגישה :	מהלך הפגישה :	חומרי קריאה מקדימה :
1	היכרות ותיאום ציפיות סקירת הרטוריקה הקלאסית : הרטוריקה האריסטוטלית הרטוריקה האפלטונית השוואה ודיון אודות מקומם ברטוריקה כפי שאנו מכירים אותה כיום.	אריסטו, <u>רטוריקה</u> , ת"א 2002. אפלטון, <u>פיידרן</u> , ת"א 2009. בויארין, "הנזיר הנשוי", אשנב לחייהן של נשים יהודיות.
2	הרטוריקה המודרנית : סקירת הרטוריקה המודרנית. דיון : במה שונה הרטוריקה המודרנית מזו הקלאסית?	קארלו גינצבורג, <u>היסטוריה, רטוריקה</u> , <u>הוכחה</u> , ירושלים 2002. זהר לבנת, "רטוריקה של אובייקטיביות", בתוך : <u>הרטוריקה של</u>

<p>המאמר המדעי, בר אילן 2010, עמ' 144-125.</p>	<p>טכניקות כתיבה יישומיות למשיכת הקורא. מטלה : כתיבת מאמר בן כ 700 מילים המדגים את הכלים שלמדנו, בנושא חופשי (תלוי בחוג הכותב). עליהם להישלח אלי עד שבוע לפני הפגישה הבאה.</p>	
<p>קריאת מאמרי חברי הקבוצה וכתיבת ביקורת בונה. קריאת מאמר : דניאל בויארין, "הנזיר הנשוי", בתוך : <u>אשנב לחייהן של נשים בחברות יהודיות</u> : קובץ מחקרים בין-תחומי, יעל עצמון (עורכת), ירושלים 1995, עמ' 77-94.</p>	<p>3 ביקורת עמיתים : הצגת כל מאמר ודיון באופן ניסוחו וכתיבתו. כל כותב יציג את המבוא, טענת הפתיחה, שלד ההוכחה והסיכום. יחד ננסה לשפר ולהשתפר. דיון במאמרו של בויארין : טענות, מבנה, שימוש במקורות.</p>	
<p>עשוי להשתנות : עודד עיר-שי, "עטרת ראשו כהוד המלוכה צנוף צפירת שש לכבוד ולתפארת' : למקומה של הכהונה בחברה היהודית של שלהי העת העתיקה", בתוך : <u>רצף ותמורה</u>, ישראל לוי (עורך), ירושלים 2004, עמ' 67-106.</p>	<p>4 הרצאת אורח : פרופ' עודד עיר-שי</p>	
<p>יש להכין ולשלוח אלי מראש רשימת שאלות או עניינים להתייחסות.</p>	<p>5 רטוריקה ופרקטיקה : מבנה מאמר : ניסוח שאלת מחקר מעבר חלק מנושא לנושא סיכום ומבוא *טיפים וכלי עזר לפרסום המאמר : כיצד לבחור כתב עת ראוי? האם יש השפעה לאזכור חוקרים אחרים? מי שופט את המאמר? מה נכנס לגוף המאמר ומה להערות? בין אסמכתא וגניבה ספרותית ;</p>	
<p>Paula Fredriksen and Oded Ir-Shai, "Christian anti-Judaism: polemics and policies", in: <u>The Cambridge History of Judaism IV</u> (2006), pp. 977-1034.</p>	<p>6 מרצה אורח : פרופ' פרידריקסון (?)</p>	
<p>קריאת מאמר : תומר פרסיגו, כתיבת מאמרים לביקורת עמיתים על סמך הטכניקות שנלמדו בפגישות 3-6</p>	<p>7 הצגת המאמרים וביקורת בונה. דיון : בין מסאיות וכתיבה מחקרית.</p>	

	העלאת עניינים נוספים על פי בקשת המשתתפים.	
כתיבת מאמרים קצרים	דיון במאמרי המשתתפים. סיכום.	8

חומרי קריאה נוספים:

James L. Kastely, Rethinking the Rhetorical Tradition: from Plato to Postmodernism,
Yale University Press 1997.

זהר לבנת, הרטוריקה של המאמר המדעי, בר אילן 2010.